https://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/38F9300F75B809C3C2257A2A003AA3AD?OpenDocument
https://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/webSasaiste?OpenView&count=1000&restricttocategory=79/Lp11
- -
Nr. 79/Lp11 turpina 10. Saeimas likumprojektu Noraksts
- -

Stenogramma
2012. gada 21. jūnijā
- -

...LP0079_3 (Sēde: 21.06.2012)

Nākamais darba kārtības jautājums - likumprojekts **„Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu””**, trešais lasījums.

Juridiskās komisijas vārdā - deputāte Ilma Čepāne.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Godātie kolēģi! Pirms mēs sākam izskatīt trešajam lasījumam sagatavoto likumprojektu, es lūdzu pievērst uzmanību vienai ārkārtīgi svarīgai un nozīmīgai lietai. Proti, pārejot uz drošu elektronisko parakstu vākšanu, atsakoties no diviem posmiem saistībā gan ar likumprojektu un Satversmes grozījumu projektu ierosināšanu, gan ar Saeimas atlaišanas ierosināšanu, ņemiet, lūdzu, vērā pārejas noteikumus. Proti, šie pārejas noteikumi šo jauno kārtību, ievērojot tiesiskās paļāvības principu jeb arī, varētu teikt, saudzējošo pāreju uz jauno tiesisko regulējumu, paredz noteikt tikai no 2015.gada 1.janvāra. Es tiešām lūdzu arī šīs nostājas oponentus ņemt to vērā un nepasludināt šā likuma pieņemšanas sakarā pasaules galu.

Paldies.

1. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Tas komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 2. - Juridiskās komisijas priekšlikums, kas ir tehniska rakstura. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 3. - deputātu Elksniņa kunga un Cvetkovas kundzes priekšlikums, kas netiek atbalstīts. *(No zāles: „Balsot!”)*

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu. Lūdzu zvanu! Balsosim par 3. - deputātu Andreja Elksniņa un Irinas Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 39, pret - 48, atturas - nav.
Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Paldies.

Nākošais, 4.priekšlikums, arī ir deputātu Elksniņa kunga un Cvetkovas kundzes priekšlikums, kas komisijā neguva atbalstu. *(No zāles: „Balsot!")*
Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu. Lūdzu zvanu! Balsosim par 4. - deputātu Andreja Elksniņa un Irinas Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 24, pret - 52, atturas - 9.
Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Paldies.

Nākošais, 5.priekšlikums, ir Juridiskās komisijas priekšlikums. Tas komisijā guva atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 6.priekšlikums arī ir Juridiskās komisijas priekšlikums. Tas Juridiskajā komisijā guva atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 7. - Juridiskās komisijas priekšlikums saistībā ar balsošanas procesuālo kārtību, nosakot gan balsošanas sākumu, gan beigas. Juridiskā komisija to ir atbalstījusi.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Ar 8.priekšlikumu ir līdzīgi... Nosaka, ka atsevišķos gadījumos balsošana var notikt līdz pulksten desmitiem vakarā atkarībā no iedzīvotāju skaita konkrētās pilsētās. Arī tas ir guvis Juridiskās komisijas atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 9. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 10. - deputātu Reiznieces-Ozolas kundzes, Seržanta kunga un Grigules kundzes priekšlikums. Tas nav ticis atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Kārlim Seržantam.

K.Seržants (ZZS).

Labdien, cienījamie kolēģi! Gari nerunāšu, jo, cik var just, balsošanas mašīna ir ieslēgta un darbojas, tā ka mani argumenti tāpat uzklausīti netiks... Bet es varu atkārtot tikai to, ko es jau iepriekš teicu, - ka, manuprāt, paceļot... jeb nepieļaujot šo normu, kura paredz, ka jāsavāc 30 tūkstoši parakstu, mēs faktiski likvidēsim referendumus kā tādus Latvijā. Jo, zinot, cik daudz līdzekļu vajag, lai savāktu 150 tūkstošus parakstu - tas ir apmēram pusmiljons, tas ir divreiz vairāk, nekā partijas šobrīd var atļauties tērēt vēlēšanās! -, es neredzu Latvijā nevienu tādu sabiedrisku organizāciju... izņēmums varētu būt vienīgi

mežinieki... es neredzu šeit nevienu sabiedrisku organizāciju, kas varētu šādu naudu savākt un izlietot šo parakstu vākšanām.

Tā ka, ja mēs tagad, teiksim, zem tiesiskuma koalīcijas karogiem likvidējam Latvijā referendumus, tad lai tā arī notiek. Bet tas lai ir tikai uz jūsu atbildību.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam.

A.Elksniņš (SC).

Godājamie deputāti! Analizējot minēto priekšlikumu, ir jāapsver virkne apstākļu, kuri būtu jāņem vērā. Pirmkārt, pašreizējā likumdošanas iniciatīva pēc būtības ir virzīta uz atšķirības formu ziņā novēršanu. Kāpēc? Latvijas Republikas Satversmē jau ir paredzēta kārtība, kādā tauta varētu iesniegt likumdošanas iniciatīvu - ir nepieciešama viena desmitā daļa. Taču likumdevējs, Saeima, iepriekš ir pieņēmusi normatīvo aktu, kurā ir atvieglojusi procesuālo kārtību, kādā minētie paraksti tiek vākti. Līdz ar to iepriekšējās Saeimās tika ieviesta divpakāpju sistēma attiecībā uz parakstu vākšanu. Pašreizējais regulējums attiecībā uz 10 tūkstošiem parakstu kā tāds tik tiešām ir diskutabls. Taču mani mulsina tas, ka netika uzklausīta Zaļo un Zemnieku savienības iniciatīva attiecībā uz to, lai mēs paliktu pie šīs divpakāpju sistēmas, bet pārskatītu sākotnējo robežu, lai varētu ierosināt otro pakāpi. Līdz ar to koalīcija izvēlējās visvienkāršāko modeli formas ziņā, lai atteiktos no divpakāpju sistēmas. Pati atteikšanās no divpakāpju sistēmas pēc būtības nozīmē automātisku atgriešanos pie Satversmē paredzētā regulējuma attiecībā uz nepieciešamību pēc vienas desmitās daļas vēlētāju parakstu. Tādējādi mani mulsina faktiski tas, ka nenotika diskusija.

Otrkārt, līdzeklis, kas tika pieņemts, pēc formas ir vieglāks, lai īstenotu un kontrolētu šo pasākumu, un faktiski padarītu to par neiespējamu. Taču pēc būtības saturiski, satura ziņā, Zaļo un Zemnieku savienības argumentos varētu ieklausīties un vismaz izdiskutēt par palikšanu pie šīs divpakāpju sistēmas, lai šo sākotnējo robežu varētu ierosināt mazliet lielāks cilvēku skaits. Un tā savā ziņā tad būtu arī kompromisa iespēja starp tiem 150 tūkstošiem, kas tik tiešām ir par daudz, neskatoties uz to, kādā formā un veidā varēs vākt parakstus, salīdzinot ar pašreiz pastāvošo kārtību.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Godātie kolēģi! Seržanta kungs! Šeit demokrātija netiek ne žņaugta, ne likvidēta, ne aprakta. Es nezinu, kādi vēl šeit ir izteikti salīdzinājumi attiecībā uz šiem likuma grozījumiem. Mēs Juridiskajā komisijā esam diskutējuši, un arī ar opozīciju, uzklausot viņu viedokļus. Un, proti, mēs esam secinājuši, ka, sākot ar 2015.gadu, šī kārtība varētu tikt atvieglota - pirmkārt, paraksti varētu tik vākti droši... tātad drošā elektroniski noteiktā kārtībā.

Otrkārt, paraksti varētu tikt vākti gan pie notāra, gan bāriņtiesās. Un bez tam vēl ir iestrādāta norma, ka šajā gadījumā varētu parakstīties arī vēl kādā citā valsts vai pašvaldības iestādē, kuru Ministru kabinetam ir deleģējums noteikt. Tātad vēl daudz plašāk! Jo šeit, jā, tiesa, kolēģu iesniegtais priekšlikums paredz šo divpakāpju sistēmu trīs reizes palielināt. Ja tagad pašreizējā kārtība bija noteikta, proti, neskatoties... šeit es domāju, ka neskatoties uz Satversmē noteikto... Protams, deputāti var noteikt dažādu šo kārtību. Tātad bija paredzēts, ka, kā parasti mēdz teikt mans kolēģis godājamais Judina kungs, 0,5-0,6 procenti tad var testēt visu valsti par valsts līdzekļiem sava likumprojekta vai Satversmes grozījumu projektam, vai Saeimas atlaišanai - to, ir vai nav tam atbalsts. Bet tas viss par valsts naudu tiek darīts! Un šajā gadījumā, ja mēs to pareizinām ar trīs, kā mana kolēģe Dana Reizniece grib paredzēt, nu tad šeit ir nepilni 2 procenti.

Es domāju, ja arī viņa runās debatēs un teiks, jā, ziniet, citās valstīs ir šie 2 procenti, tad mēs jau pagājušajā reizē runājām, ka nevienā citā valstī, izņemot varbūt Šveici, runājot par konstitūcijas grozījumiem, nekad šī vēlētāju iniciatīva nekur netop par likumu vai par konstitūcijas grozījumiem. Nav tādas kārtības, un līdz ar to šeit mēs paredzam, manuprāt, joprojām ārkārtīgi lielas tādas demokrātiskas iespējas cilvēkiem izteikt savu viedokli. Nu, paskatīsimies... Manuprāt, līdz 2015.gadam arī drošu elektronisko parakstu būs vairāk. Jāņem vērā arī tas, ka šeit paplašināsies - noteikti saskaņā ar Pilsonības likuma grozījumiem paplašināsies! - pilsoņu loks. Šeit drīzāk no šī gala varētu pastāvēt problēmas, lai varētu vienu desmito daļu savākt. Bet es noraidu šo apgalvojumu, ka šeit, šajā priekšlikumā un citos, kas ar to ir saistīti, tiek ierobežotas demokrātijas iespējas. Manuprāt, tas būs atsevišķām partijām pat daudz lētāk, it īpaši, ja mēs esam plānojuši veikt šo parakstu vākšanu caur *www.latvija.lv*.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Judinam.

A.Judins (VIENOTĪBA).

Cienījamie kolēģi! Man gribētos atgādināt, ka mūsu jautājums tagad nav par to, vai ir jābūt 10 tūkstošiem vai 150 tūkstošiem, būtībā mēs runājam par to, cik pakāpēm ir jābūt. Bet ko nozīmē pakāpe?

Būtībā jautājums ir par to, kopš kāda brīža valsts pieslēdzas un sāk tērēt savu naudu un... Pareizi, jau izskanēja cipars... Mēs saprotam, ka šodien situācija ir šāda. Ja kādam ir doma, ideja un to atbalsta 0,6 procenti, tad valstij ir pienākums pieslēgties, iztērēt 400, 500 tūkstošus latu, lai pārbaudītu, vai ideja ir laba vai slikta. Būt vai nebūt referendumam - šis jautājums ir regulēts Satversmē, un Satversmē ir skaidri rakstīts - 10 procenti. Bet es nevaru saprast, kāpēc valstij ir jāsāk tērēt naudu, ja tikai 0,6 procentiem kaut kas šķiet par pareizu.

Ko piedāvā Seržanta kungs? Viņš saka: labi, nevajag 0,6 procentus! Mēs gribam 1,8. Vai tas ir pietiekami, lai izšķērdētu naudu? Es domāju, ka ne. Mums ir jārīkojas atbildīgi.

Es tikko dzirdēju argumentu, ka referendums nebūs iespējams. Nekad nebūs iespējams. Kāpēc? Tāpēc, ka nav labu ideju, ko atbalsta tauta. Ja būs ideja, tad, es domāju, referendums būs iespējams, jo tauta to atbalstīs. Sākotnēji mēs tiešām domājām, ka būs iespēja regulēt attiecīgo jautājumu, noregulēt attiecīgo jautājumu un ieviest jaunu kārtību ātri, bet mēs redzam, patlaban tiešām cilvēkiem nav iespēju parakstīties elektroniski, un tieši tāpēc mēs piedāvājam normu, saskaņā ar kuru likums būs spēkā tikai kopš 2015.gada. Un ko nozīmēs tieši tad elektroniskais paraksts vai tieši bāriņtiesu izmantošana? Tas nozīmēs, ka turpmāk tas neko nemaksās, ka cilvēks varēs bez maksas apliecināt savu gribu. Mēs tiešām uzskatām, ka demokrātija nedrīkst būt dārga, un mēs domājam gan par valsti, gan par tiem cilvēkiem, kas uzskata, ka tiešām kaut kas ir jālabo, jāgroza.

Es aicinu kolēģus atbalstīt tos grozījumus, kurus mēs izstrādājām. Mums bija apmēram 20 sēdes, kurās mēs nopietni diskutējām un apsvērām visus jautājumus. Tas nav ņemts no gaisa! *(No zāles dep. Dz.Ābiķis: „Pareizi!")*

Lūdzu balsot „par".

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Danai Reizniecei-Ozolai.

D.Reizniece-Ozola (ZZS).

Paldies Judina kungam par aicinājumu balsot „par" priekšlikumu. Es arī lūdzu balsot „par" šo priekšlikumu, saglabājot divpakāpju sistēmu, paredzot, ka valsts piedalās pilsoņu iniciatīvu finansēšanā, un vienlaikus paredzot, ka pirmajā kārtā slieksnis tiek nedaudz palielināts - no 10 tūkstošiem uz 230 tūkstošiem, kas tiešām ir apmēram 2 procenti no vēlētāju skaita. Un es aicinu koalīciju pildīt savus solījumus un atgriezties pie diskusijas par ļoti svarīgiem jautājumiem, kurus opozīcija komplektā ar šo piedāvājumu ir izteikusi, - runāt par iespējamiem Satversmes grozījumiem, paredzot, ka Saeimai ir tiesības piedāvāt savu alternatīvu likumprojektu, lai nebūtu tikai viens saistošais likumprojekts, ko ir sagatavojusi tauta. Vai par šiem jautājumiem Juridiskajā komisijā ir bijusi diskusija? Nav bijusi diskusija!

Aicinu atgriezties arī pie Zaļo un Zemnieku savienības iesniegtajiem Satversmes grozījumiem par pantiem, kas ir anti... respektīvi, pie priekšlikumiem, kas ir antikonstitucionāli vai nedemokrātiski, jo paredz aizliegt rīkot referendumus. Runājot par šo jautājumu, bija solījums to izdiskutēt jau maijā. Tagad ir jūnija beigas. Vai ir bijusi diskusija? Nav bijusi diskusija!

Ja mēs ļoti skaļi runājam par to, ka elektroniskā parakstu vākšanas iespēja atrisinās problēmu, tad es uzskatu, ka tā problēmu neatrisinās, jo tik un tā 150 tūkstošus parakstu savākt būs ļoti apgrūtinoši. Elektroniskā paraksta lietotāju skaits šobrīd Latvijā ir tikai 16 tūkstoši, un nav garantijas, ka līdz 2015.gada 1.janvārim tiešām valsts nodrošinās elektroniskā paraksta vākšanas sistēmu un ka līdz ar to šis paraksta lietotāju skaits būtiski pieaugs.

Tāpēc aicinu atbalstīt Zaļo un Zemnieku savienības priekšlikumu un tiešām atstāt iespēju tautai referendumus ierosināt arī pēc 2015.gada.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ivetai Grigulei.

I.Grigule (ZZS).

Godātie kolēģi! Zaļo un Zemnieku savienība, protams, uzskata, ka 10 tūkstoši ir par maz, bet mēs stingri iestājamies par to, ka ir jāsaglabā šī divpakāpju sistēma. Un tāpēc es arī aicinu, tāpat kā divi iepriekšējie runātāji, atbalstīt Danas Reiznieces-Ozolas priekšlikumu par 30 tūkstošiem.

Jo - būsim reāli! - 150 tūkstošus šinī situācijā, kad mums vēl nav skaidrības, kā jau Ozolas kundze minēja, par elektronisko parakstu vākšanu, par pašvaldību iestāžu izmantošanu, savākt ir nereāli. Nemānīsim sevi! Ja mēs pieņemsim šos grozījumus, palielinot šo vienu pakāpi līdz 150 un vairāk tūkstošiem parakstu, - nu nebūs Latvijā referendumu! Kāpēc? Varbūt kādam vajag, lai nebūtu referendumu?

Protams, varbūt varētu būt arī tāds piemērs. Mēs jau nezinām, ko valdības vadītājs ir noslēdzis slepenajos protokolos ar Starptautisko Valūtas fondu. Varbūt ir apsolīts... *(Zālē troksnis, starpsaucieni: „Āāā!", „Nu!")*
Varbūt ir apsolīta „Latvenergo" vai „Latvijas valsts mežu" privatizācija? *(No zāles: „Nē!")* Tas nav tik nereāli, jo „Latvenergo" privatizācijas mēģinājums jau bija pirms gadiem desmit. Tas nonāca līdz referendumam, un tauta pateica: „Nē!"

Vai pēc šo grozījumu pieņemšanas tautai būs iespējams lemt par savām tiesībām un savām interesēm? *(No zāles: „Jā!")* Noteikti nē! Mēs ierobežojam Satversmē noteiktās brīvības un tiesības.

Satversmē rakstīts: „Vara pieder tautai." Kāpēc mēs baidāmies dot šo varu tautai brīvi izpaust savu gribu caur referendumiem? Vai tiešām Šveice ir slikti pārvaldīta zeme? Viņi nebaidās no referendumiem. Kāpēc mēs tik ļoti baidāmies?

Un noslēgumā es gribu nocitēt (tie nebūs mani vārdi) gandrīz vai klasiķi: „Situācija politisko brīvību ievērošanā ir pasliktinājusies daudzviet pasaulē, pat Eiropas Savienībā. Tā ir politiskā realitāte. Ir ieviesti jauni ierobežojumi: cilvēki vairs nevar tik vienkārši organizēties, tiek ieviesti birokrātiski ierobežojumi, finansiāli, atļaujas no valsts institūciju puses piketu rīkošanai..." (Nu, mēs zinām - Krievijā pieņemts likums.) „... un referendumiem..." (Nu, mēs tūlīt pieņemsim.) „Tā ir globālā politiskā recesija. Pēdējo gadu laikā pasaulē mēs varam vērot šādas vairākuma varā balstītas valdības nostiprināšanos. Dažas partijas vai politiskās kustības iegūst varu leģitīmās vēlēšanās ar pareizi saskaitītām balsīm. Šādā situācijā bieži vien rodas risks, ka tiks ierobežotas mazākumtiesības - gan indivīdu līmenī, gan arī grupu līmenī. Vienmēr ir jāvadās pēc principa: vairākums valda, bet mazākumam ir tiesības. Uz šādiem pamatiem veidojas liberāla, demokrātiska, moderna valsts.
(No zāles dep. Dz.Ābiķis: „Demagoģija!")
Citādi būs tikai plebiscīts un vairākuma vara. Veidojas šobrīd pasaulē demokrātiskā vairākuma principa perversija. Respektīvi: ja jūs neesat ar mums, tad jūs neesat patrioti, jūs pārāk stipri atšķiraties, jūs esat nepiederoša persona, un jūsu viedoklis nav interesants." Autors - ASV valsts sekretāres vietnieka palīgs, bijušais *Freedom House*

izpilddirektors, Džordžtaunas un Hopkinsa Universitātes mācībspēks, un tā tālāk, un tā joprojām, Tomass Melia.

Es aicinu atbalstīt Danas Reiznieces-Ozolas priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Borisam Cilevičam.

B.Cilevičs (SC).

Cienījamie kolēģi! Nu man ir diezgan dīvaini dzirdēt šos aicinājumus - taupīt uz demokrātijas rēķina. Judina kungs, pirms vēlēšanām es nedzirdēju nedz no jūsu partijas, nedz no jums personiski šādus aicinājumus un šādus konstatējumus, ka demokrātija ir dārga. Jā, demokrātija ir dārga! Varbūt jums būtu vērts izdarīt nākamo soli - ierosināt atcelt Saeimas vēlēšanas, jo tās arī maksā naudu?! Latvijas vēsturē jau bija zināmas situācijas, kad demokrātija tika ierobežota it kā efektivitātes veidā. Varbūt jums ir laiks aicināt atgriezties pie šīs pieredzes? Būs viens vadonis, nekādas demokrātijas, nekādu lieku tēriņu, un būs miers, un visi būs laimīgi! Jo, protams, ir pilnīgi skaidrs, ka priekšlikums ir vērsts uz tautvaldības ierobežošanu, uz to, lai tiktu samazinātas pilsoņu iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu. Protams, no tādas ciniskas politiskas loģikas viedokļa tas ir pilnīgi saprotams. Kad jūs paši cīnījāties pret oligarhiem, kad jūs rāvāties pie varas, tad, protams, jūs to darījāt ar aicinājumiem par tautvaldības un demokrātijas paplašināšanu. Tagad, kad vara pieder jums, jūs gribat samazināt jūsu politisko oponentu - opozīcijas - un arī pilsoņu iespējas kaut kādā veidā traucēt jums vadīt valsti tā, kā jūs to uzskatāt par pareizu. Tātad tas ir parasts politisks cinisms. Nekā tur jauna nav! Mēs to jau simts reizes redzējām! Bet es nevaru saprast jūsu patosu, ar kādu jūs joprojām cenšaties uzdoties par galvenajiem demokrātijas atbalstītājiem un aizstāvjiem. Jūs ļoti dedzīgi aizstāvējāt visādus ierosinājumus, kolektīvus iesniegumus - un tā tālāk -, kas faktiski ir vērsti uz demokrātijas un tautvaldības imitāciju.

Jā, var būt iespējas vairākām pilsoņu grupām iesniegt parlamentā priekšlikumu, un tad parlaments to apspriež, noraida, un visi ir laimīgi, un nekādu papildu tiesību šiem pilsoņiem nav. Šobrīd spēkā esošā sistēma ir kaut kas tāds, ar ko Latvija var lepoties. Par to, ka mums patiešām ir ļoti augsts demokrātijas un pilsoņu līdzdalības līmenis, jāpateicas tieši tām likuma normām, kas nosaka salīdzinoši nelielai pilsoņu grupai iespēju ierosināt gan likuma apspriešanu Saeimā, gan arī referendumu gadījumā, ja Saeima noraida viņu priekšlikumu. No tā nav jākaunas. Uz šādām lietām nevajadzētu taupīt. Protams, var strīdēties par to, kā to efektīvāk organizēt. Es domāju, ka priekšlikums, kas ir no ZZS kolēģiem, ir patiešām vērā ņemams. Patiešām 10 tūkstošu varbūt ir par maz. Varbūt mums vajadzētu to palielināt. Jūs būtībā piedāvājat vispār likvidēt šādu iespēju, saglabāt tikai šo imitāciju, formulējot šādus nosacījumus, kas šobrīd ir absolūti nereāli.

Es nemaz neesmu pārliecināts, ka 2015.gadā, kad pēc jūsu piedāvājuma stāsies spēkā šīs normas, patiešām tas būs reāli. Domāju, ka nebūs reāli arī tie 150 tūkstoši. Tātad vienkārši jūs kārtējo reizi taupības lozungu aizsegā cenšaties ierobežot demokrātiju. Mēs nevaram tam piekrist. Es domāju, ka jāturpina diskusija. Šis priekšlikums ir apspriežams. „Saskaņas Centram" ir savi priekšlikumi. Bet kaut ko solīt nākotnē... solīt,

ka 2015.gadā tas jau būs iespējams un valstij tur nebūs jātērē sava nauda, - nu, piedodiet, tas tomēr neatbilst demokrātijas principiem!

Es aicinu jūs atbalstīt vismaz šo ZZS kolēģu priekšlikumu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Dzintaram Rasnačam.

Dz.Rasnačs (VL-TB/LNNK).

Godātie kolēģi! Bieži vien parlamenta darbā ir tā, ka debatētāji iekarst un runā par konkrēto jautājumu, par konkrēto priekšlikumu, par konkrēto likumprojektu, tikai runā pagātnes dimensijā. Un tā vairākas kolēģes runāja par šo projektu otrā lasījuma dimensijā, kur es viņām pilnīgi piekristu. Bet, kolēģes, vai jūs esat vispār šo trešā lasījuma redakciju izlasījušas?

Atkārtošu tātad vēlreiz: divarpus gadus - vēl divarpus gadus! - spēkā ir vecā kārtība, plus klāt nāk iespēja atlaist Saeimu, ierosinot 10 tūkstošiem vēlētāju. Divarpus gadus jau ir šī kārtība! Nekāds pasaules gals rīt nesākas.

Tālāk. Ja runājam par parakstu vākšanu elektroniski, par to, kas notiks pēc divarpus gadiem, tad man ir jautājums: kā jūs domājat, cik dienās tika savākti paraksti, lai būtu likumdošanas iniciatīva pret sodīšanu deputāta zvēresta pārkāpumu gadījumā? Cik dienās? *(No zāles dep. D.Reizniece-Ozola: „Bez autentifikācijas!")* Tātad, Reiznieces kundze, tam pietika ar piecām dienām.

Sēdes vadītāja. Nesarunājieties ar zāli!

Dz.Rasnačs. 15 tūkstoši parakstu tika savākti piecās dienās, un tas ir šodien - 2012.gadā. Pēc divarpus gadiem jums vairs nevajadzēs gadu, lai savāktu šo vienu desmito daļu, - jums pietiks ar 20 dienām. Atcerieties šīs debates šodien!

Bet nu pats galvenais. Es jums gribu pateikt, kāpēc ir tik liela pretestība pret šo likumprojektu kopumā. Es piekrītu, ka daži aktīvi, ļoti emocionāli cilvēki, kas varbūt grib ļoti izcelties, to nav pamanījuši. Pretestība šim likumam ir tikai viena iemesla dēļ. Un ne jau tāpēc, ka vecā kārtība būs divarpus gadus, bet tāpēc, ka būs stingra finanšu kontrole un ka šī stingrā finanšu *(Zālē troksnis.)*... un šī stingrā finanšu kontrole izgaismos tos... izgaismos tos, kuri... jūs arī par priekšlikumu nerunājāt... izgaismos tos, kuri finansēja iepriekšējo referendumu un kuri finansē pašreizējo.

Vai tiešām Zaļo un Zemnieku savienība aizstāv slēpto finansēšanu... referendumu? *(No zāles dep. D.Reizniece-Ozola: „Nē!" Zālē smiekli, aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies deputātam Rasnačam.

Mēs debates turpināsim pēc pārtraukuma. Es tūlīt lūgšu zvanu reģistrācijai, bet, lūdzu, palieciet vietās, jo šodien ir vasaras saulgrieži un mums ir arī vēl kāda jauka tradīcija.

Mums ir ļoti daudz Jāņu. Tā ka vispirms, lūdzu, zvanu reģistrācijai, bet, lūdzu, neatstājiet zāli pēc reģistrācijas!

Lūdzu deputātu klātbūtnes reģistrācijas režīmu! Paldies.

Vārds Saeimas sekretāra biedram Jānim Vucānam reģistrācijas rezultātu nolasīšanai.

Un tad, kad būs nolasīti rezultāti, es aicinu zāles priekšā mūsu Jāņus - Jāni Ādamsonu, Jāni Dombravu, Jāni Dūklavu, Jāni Junkuru, Jāni Klaužu, Jāni Lāčplēsi, Jāni Ozoliņu, Jāni Reiru, Jāni Tutinu, Jāni Upenieku, Jāni Urbanoviču un Jāni Vucānu. *(Aplausi.)*

Bet vispirms Jānim vēl ir jānolasa reģistrācijas rezultāti.

J.Vucāns (11.Saeimas sekretāra biedrs).

Tā, viens no Jāņiem lasīs reģistrācijas rezultātus.

Nav reģistrējušies: Inga Bite... nav, Ingmārs Čaklais... ir klāt, Jeļena Lazareva... nav, Vitālijs Orlovs... nav, Vladimirs Reskājs... nav, Ivans Ribakovs... nav, Valdis Zatlers... nav, Mihails Zemļinskis... arī nav.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Tātad pārtraukums ir līdz pulksten 13.30, bet es aicinu mūsu viesus.

(Dzied Suitu sievas.)

Bet, Jāņi, lūdzu, nāciet zāles priekšā! Jāņi, lūdzu, nāciet zāles priekšā!

Es aicinu visus deputātus uz Sarkano zāli!

(Pārtraukums.)

Sēdi vada Latvijas Republikas 11.Saeimas priekšsēdētāja
Solvita Āboltiņa.

Sēdes vadītāja. Cienījamie kolēģi! Lūdzu, ieņemiet vietas! Pulkstenis ir 13.30. Pirms pārtraukuma mēs sākām skatīt likumprojektu „Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”” trešajā lasījumā un tikām līdz 10.priekšlikumam. Mums bija uzsāktas debates. Pirms pārtraukuma bija cilvēki, kas bija pieteikušies vēl debatēt.

Tātad turpinām debates. Vārds deputātei Lolitai Čigānei.

L.Čigāne (VIENOTĪBA).

Cienījamie kolēģi! Jā, man šodien sanāk visu laiku savās runās atskatīties pagātnē, tāpēc to tradīciju es turpināšu un piesaukšu kādu šī gada 9.janvāra balsojumu - šeit, Saeimā, notikušo balsojumu par Kārtības ruļļa grozījumiem, kuri paredzēja to, ka 10 tūkstošiem Latvijas pilsoņu ir tiesības vērsties pie Saeimas ar, iespējams, likumdošanas kārtībā risināmiem jautājumiem.

Tātad, ja mēs runājam par to, ka šobrīd mēs šiem 0,6 procentiem iedzīvotāju atsakām tiesības uz pilsonisku aktivitāti... Šī iniciatīva, par ko mēs visi kopā vienojāmies, faktiski noraida šos aizrādījumus saistībā ar likumprojektu par tautas nobalsošanu, jo tieši šobrīd mums ir konkrēta, labi institucionalizēta sistēma, kas dod pilsoņiem tiesības tos interesējošos jautājumus pacelt Saeimas dienas kārtībā. Vēl es gribētu atgādināt, ka Saeima... un es tiešām lepojos par šo lēmumu... gāja pat mazliet tālāk un deva iespējas... to skaitā iespējas sešpadsmit gadus veciem (vai jauniem) cilvēkiem parakstīt šīs likumdošanas iniciatīvas.

Un saistībā ar šo autentifikāciju, ko Reiznieces kundze pieminēja, jāteic, ka šobrīd tā autentifikācija notiek, izmantojot internetbankas sistēmas; līdzīgā veidā cilvēki šobrīd var deklarēt savu dzīvesvietu, pieteikties mācībām augstskolā un tamlīdzīgi. Tā ka šī sistēma ir pietiekami pārbaudīta un arī pietiekami... atzīstama par pietiekami labu esam.

Tātad es pilnībā noraidu tos argumentus, ko mums šeit cēla priekšā mūsu kolēģis deputāts Boriss Cilevičs, - ka mēs kaut kādā veidā ierobežojam tautvaldību vai iespējas sabiedrībai piedalīties likumdošanas procesos. Jo, kā es jau minēju, jau pusgadu mums eksistē šī iespēja - 10 tūkstošiem ar šīm likumdošanas iniciatīvām vērsties Saeimā.

Vienlaikus es gribu arī atgādināt, ka tad, kad mēs izdarījām šos grozījumus Saeimas kārtības rullī, tikai viens deputāts no „Saskaņas Centra", kas šobrīd ļoti stingri iestājas par iespējām 0,6 procentiem iedzīvotāju pacelt šīs... pacelt šos likumprojektus un uzsākt parakstu vākšanu... tikai viens deputāts no „Saskaņas Centra" atbalstīja šos grozījumus Saeimas kārtības rullī, kas dod iespēju iedzīvotājiem apspriest likumdošanas ceļā virzāmas iniciatīvas.

Un nobeigumā es gribu vēlreiz uzsvērt to, ko vairāki kolēģi jau teica, - ka šobrīd mums jau ir parādījusies pirmā iniciatīva, pirmais kolektīvais iesniegums, kas ir saistīts ar iespējamu sodu par deputāta mandāta... par deputāta zvēresta pārkāpumiem. Un tas ir ļoti slavējami, ka pilsoņi ir savākuši šos parakstus, ir vērsušies Saeimā, un nu mums atkal reiz būs iespēja izdiskutēt visus „par" un „pret" un dot ļoti skaidru signālu Latvijas pilsoņiem par to, kas ir iespējams un kas, iespējams, nav iespējams. Kādi ir juridiskie šķēršļi šādas sodīšanas noteikšanai.

Tā ka, kolēģi, es aicinu ZZS kolēģu iesniegto priekšlikumu, kurā ir runa par 30 tūkstošiem, neatbalstīt, bet atbalstīt šo likumprojektu kopumā.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Valdim Liepiņam.

V.Liepiņš (RP).

Es gribu pieminēt tikai dažas lietas.

Pirmā ir tā, ka demokrātijai ir tiesības sevi aizstāvēt. Ja kādas demokrātiskas normas sāk lietot, lai traucētu demokrātiju, tad demokrātijai ir tiesības šīs normas pastiprināt, un ar laiku tās varētu arī atvieglot. Un kas ir noticis līdz šim un kas, liekas, notiek arī visvairāk? Ka šo ļoti zemo slieksni izmanto, lai burtiski traucētu valsts attīstību. Tas novērš ļoti daudzu cilvēku uzmanību un enerģiju no tiem jautājumiem, kas īstenībā būtu jākārto, lai valsts varētu attīstīties.

Es nesaredzu nekādu pamatu satraukumam par to, ka tā latiņa ir pacelta augstāk, jo tagad jau ir *ID* kartes, ir lasītāji. Un arī vēl citas iespējas ir parakstīties. Un tie, kas domā, ka pēc dažiem gadiem vēl nebūs tas pieejams ļoti daudziem cilvēkiem un ļoti plaši... es domāju, ka jūs vienkārši neesat īsti sapratuši, cik demokrātiska šī maiņa ir. Es teiktu, tā ir pārāk demokrātiska, jo tie divi trīs gadi ir pietiekami, lai varētu šito, es teiktu, ļoti nepatīkamo tendenci... Tā varētu turpināties un augt.

Tā ka, es domāju, mums ir noteikti jāatbalsta šis likumprojekts, šis priekšlikums.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei, otro reizi.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Godātie kolēģi! Es arī par diviem jautājumiem.

Vispirms par Reiznieces kundzes informāciju. Tā informācija saistībā ar *ID* kartēm nav patiesa, jo šīs nedēļas sākumā *ID* kartes bija nevis 16 tūkstošiem, bet jau 25 tūkstošiem. Tā ka katru nedēļu... Centrālās vēlēšanas komisijas pārstāvji sniedza informāciju, ka katru nedēļu, katru mēnesi nāk klāt.

Tagad par to, ko runāja Liepiņa kungs. Šajā sakarā es gribu jums pateikt tēzes par aizstāvēties spējīgu demokrātiju. Proti, lietā „Ždanoka pret Latviju" galvenā tēze ir šāda: lai garantētu demokrātiskās sistēmas stabilitāti un efektivitāti, valstij var būt nepieciešamība veikt īpašus pasākumus sevis aizstāvēšanai.

Otrkārt, valstij nevar prasīt, lai tā pirms iejaukšanās pagaida, līdz kāda grupa ir sagrābusi varu un sākusi veikt konkrētus pasākumus ar konvencijas standartiem un demokrātiju nesavienojamiem mērķiem un politiku, lai gan šādas briesmas... tātad briesmas demokrātijai ir pietiekami pamatotas un būtu novēršamas.

Un beidzot - nosacījumi. Mums šeit jārunā ir par samērīgumu. Protams, šeit zināmā mērā var būt, ka varētu tikt ierobežotas atsevišķu grupējumu intereses uz valsts rēķina testēt, kā jau teica kolēģis, vienu vai otru lietu. Bet slēptākā veidā - es piekrītu vairāk tieši Rasnača kungam - tie mērķi ir pavisam citi. Un šeit arī šajā te... šajās tēzēs ir teikts, ka, protams, mēs, dalībvalstis, varam veikt pasākumus, neierobežojot attiecīgu tiesību realizāciju tik lielā mērā, ka tās grauj šo tiesību pašu būtību un atņem tām spēkā esamību. Proti, es domāju, ka, ejot gadiem, šī kārtība būs vieglāka nekā pašlaik.

Es aicinu kolēģus neatbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā ir vēl kas piebilstams?

I.Čepāne. Paldies. Es arī komisijas vārdā aicinu neatbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Lūdzu zvanu! Balsosim par 10. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 14, pret - 47, atturas - 22.
Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 11.priekšlikums, tātad deputātu Elksniņa un Cvetkovas kundzes priekšlikums. Šeit ir aicinājums... proti, atgriezties pie 10 tūkstošiem parakstu pastāvīgi. Komisijā šis priekšlikums atbalstu neguva.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Valērijam Agešinam.

V.Agešins (SC).

Godātie kolēģi! Tautas likumdošanas iniciatīvas tiesības ir Satversmes kodola neatņemama sastāvdaļa, kā arī nozīmīgs sabiedrības politiskās līdzdalības elements, kura mērķis ir sabiedrības interešu pārstāvība. Referendums ir tiešas demokrātijas izpausmes veids, kad tautai ir iespēja tieši, bez ievēlēto deputātu starpniecības, izteikt savu viedokli par jebkuru aktuālu jautājumu.

Neskatoties uz to, Saeimas vairākums otrajā lasījumā izdarīja grozījumus likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu". Jā, no vienas puses, koalīcija it kā dod iespēju tautai ar kolektīvajiem iesniegumiem griezties Saeimā, bet, no otras puses, faktiski padara par fikciju tautas tiesības pieņemt lēmumus par likumu ierosināšanu vai Saeimas atlaišanu.

Jā, tiešām, koalīcija ir atteikusies no sākotnējās vēlmes ieviest šos ierobežojumus nekavējoši, bet noteikusi pārejas periodu līdz 2015.gadam. Šāds risinājums sabiedrībai tiek pasniegts kā kompromiss. Es uzskatu, ka termiņu pārcelšana apmaiņā pret reālu tiesību ierobežošanu nevar tikt uzskatīta par kompromisu. Tas, ko piedāvā likumprojekta autori, ir vērsts uz to, lai ierobežotu Latvijas tautas suverēnās tiesības. Turklāt parakstu vākšanu tādā gadījumā neveiks vis Centrālā vēlēšanu komisija, bet gan referenduma iniciatori un atbalstītāji, kuriem nāksies uzņemties pilnīgi visus izdevumus. Tādi finansiāli ierobežojumi tikai pasliktinās pilsoniskās iniciatīvas iespējas.

Es uzskatu, ka demokrātija bez pilsoņu līdzdalības politikā ir neiedomājama. Tas ir mērķis, kuram ir vērts tērēt valsts resursus. Pašlaik viens referendums katram Latvijas iedzīvotājam izmaksā 25 santīmus, turklāt Latvijā nemaz nav bijis tik daudz

referendumu, lai būtu izsmelta mūsu valsts finanšu kapacitāte. Savukārt elektroniskā balsošana valstī vēl nav nodrošināta.

Rodas jautājums: vai referendumi domāti tikai bagātajiem? Vai nebūs tā, ka referendumus rīkos tikai miljonāri par jautājumiem, kas ir svarīgi tikai viņiem? Apstāklis, ka pieaug iedzīvotāju nabadzība, vispār liek šaubīties par iespēju sarīkot referendumu par jautājumiem, kas skar, piemēram, sociāli neaizsargātākās sabiedrības daļas intereses. Acīmredzot tas arī ir tiesiskuma koalīcijas mērķis - atņemt tautai tiesības ietekmēt šaurā politiķu loka lēmumus.

Mēs uzskatām, ka pašlaik Latvijā pastāvošā referendumu iniciēšanas sistēma ir spilgts demokrātijas piemērs, taču atsevišķi deputāti vēlas tautai būtiski apgrūtināt likumdošanas iniciatīvas tiesības, faktiski atņemot pilsoņiem iespēju ietekmēt svarīgu lēmumu pieņemšanu un izveidojot Koalīcijas padomes un valdības monopolu likumu radīšanā. Es uzskatu, ka vēlētāji nav devuši varas partijām mandātu šādai rīcībai.

Līdz ar to Politisko partiju apvienības „Saskaņas Centrs" frakcija ir iesniegusi savus grozījumus likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu", kuri paredz saglabāt pašreizējo kārtību, kā pilsoņi var rosināt referendumu. Mums nav tiesību aizmirst to, ka tauta ir varas avots. To precīzi nosaka Satversmes 2.pants. Mēģinājumi sarežģīt referendumu ierosināšanas kārtību, manuprāt, ir vēlētājiem nedraudzīgi un tiešo demokrātiju ierobežojoši. Otrajā lasījumā akceptētie grozījumi rada bažas, ka varas partijas pēc būtības piekopj elitāru klubu politiku un elitāru demokrātiju. Es uzskatu, ka mums tā uzvesties vienkārši nav tiesību. Arī Valsts prezidents uzskata, ka situācija, ka 150 tūkstoši parakstu tautas nobalsošanas iniciatoriem būs jāsavāc pašiem... ka šāds slieksnis referenduma ierosināšanai var izrādīties pārāk augsts.

Līdz ar to es aicinu balsot „par" 11. - Politisko partiju apvienības „Saskaņas Centrs" frakcijas priekšlikumu.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Borisam Cilevičam.

B.Cilevičs (SC).

Cienījamie kolēģi! Es jau šodien norādīju uz atšķirību starp esošo referenduma iniciēšanas procedūru, no vienas puses, un kolektīvā iesnieguma procedūru, kas ir paredzēta Saeimas kārtības rullī, no otras puses. Neskatoties uz to, pieredzējusi juriste Čigānes kundze tomēr minēja to kolektīvo iesniegumu kā alternatīvu. Piedodiet, Čigānes kundze, es neticu, ka jūs neredzat atšķirību.

Vēlreiz atkārtošu, ja ir ar to problēmas, un vēlreiz atgādināšu visiem kolēģiem: atšķirība ir principiāla! Kolektīvais iesniegums dod iespēju kaut ko piedāvāt, ierosināt, un parlamentam ir visas tiesības šo priekšlikumu noraidīt. Es ļoti labi saprotu jūsu nodomu. Tie sešpadsmitgadīgie aktīvie cilvēki ierosinās kaut kādas lietas, un jūs vērtēsiet... jūs, kā jūs teicāt, vērtēsiet, vai tas ir iespējams vai nav iespējams. Jums ļoti ērti justies tāda arbitra lomā. Jūs lemsiet, kas ir vajadzīgs valstij un vai tauta ir pietiekoši gudra, lai

tautas viedoklis atšķirtos no jūsu viedokļa. *(No zāles dep. R.Kārkliņa: „Te ir parlamentārā demokrātija!")*

Šobrīd spēkā esošā procedūra ir principiāli atšķirīga: ja Saeima noraida šo ierosinājumu, tad seko referendums.

Vai ir saprotama atšķirība vai mums jāturpina par to runāt, cienījamie eksperti un cienījamie kolēģi no valdošās koalīcijas? Piedodiet, es saprotu, ka jums ir vajadzīgie argumenti, lai aizstāvētu savu priekšlikumu, bet es ļoti lūdzu jūs izvēlēties tomēr tādus argumentus, ko patiešām... kas nav tik smieklīgi kā šis.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam.

A.Elksniņš (SC).

Godājamie kolēģi! Franču domātājs Montēņs vienā no saviem darbiem ir norādījis *(No zāles dep. I.Rībena un dep. L.Čigāne: „Kurš domātājs?")*: kad ir runa par attiecībām, pieņemsim, koalīcijas partneru starpā, kuras tiek nodibinātas kādam noteiktam mērķim, pieņemsim, tādēļ, lai valdītu, ir jārūpējas tikai par tiem defektiem, kuriem ir tiešs sakars ar minētajiem mērķiem. Tad, lūk, koalīcijas skatījumā, minētie ierosinājumi ir atbalstāmi, ierobežojot tautas nobalsošanas procedūru, jo tas ir defekts, valdošās koalīcijas skatījumā.

Kāpēc tas ir defekts? Defekts tādēļ, ka pašreizējais regulējums pieļauj iespēju Latvijas tautai kā suverēnās varas nesējam iniciēt jautājumus, balsot par tiem un pieņemt arī juridiski saistošus lēmumus, kuri būs saistoši ikvienam no jums.

Uz doto brīdi minētā iniciatīva, likumdošanas iniciatīva, atrodas uz svariem, kad, no vienas puses, Saeimai, katru reizi pieņemot normatīvo aktu un balsojot par to, ir iespējams un ir vajadzība atskatīties, vai tauta šajā gadījumā būs par to vai pret to, un arī paredzēt, ka iespējamās situācijās varētu būt arī tādas iniciatīvas, kas ierobežotu Saeimas kā likumdevēja varas darbību.

Es dzirdēju šodien argumentus par to, ka tik tiešām nav jēgas lauzt šķēpus par šo jautājumu un kaut kādā veidā mēģināt jūs pārliecināt, jo jūsu pozīcija jau ir nostabilizējusies ilgākā posmā, bet es aicinu jūs padomāt, un es aicinu jūs mainīt savu viedokli, kam sekos, iespējams, arī pozīcijas maiņa vienam otram deputātam.

Bija argumenti par to, ka valsts pieslēdzas un ka tad ir jātērē nauda, jātērē līdzekļi. Judina kungs nosauca 400-500 tūkstošus latu. Hipotēku un zemes bankas jautājumā - 25 miljoni. Iesniedzam! Nav nekādu problēmu, dalām naudu! Kādēļ mūsu iniciatīvas, kuru pašreizējais regulējums ir paredzēts Latvijas likumdošanā, ir sliktākās visā Eiropā?

Jā, mēs varam sevi salīdzināt ar Šveici. Kāpēc mums šajā gadījumā būtu kaut kas jāapgrūtina tādā veidā, kādā jūs to paredzat, jo tik tiešām, pastāvot pašreizējai situācijai, referendumu nebūs... referendumus nevarēs ierosināt. Jūs runājat, bet nemaz

nediskutējat par iesniegtajiem negrozāmiem pantiem Latvijas Republikas Satversmē, par kuriem tad vispār nevarētu rosināt referendumus.

Jūs tagad visi māžojaties ar to 2015.gadu. Nu tad kādēļ šodien ir jāpieņem regulējums, kas stāsies spēkā 2015.gadā? Kādēļ? Nekāda attaisnojuma tam arī šajā brīdī nav. Tik tiešām notāri, bāriņtiesas, elektroniskais paraksts... Tikai 16 tūkstošiem tas ir izsniegts. Kuriem no jums ir izsniegts elektroniskais paraksts? Mēs varētu uz vienas rokas pirkstiem saskaitīt tos cilvēkus, kuriem tas ir. Ir redzams, ka tas regulējums, kāds pašreiz ir, ir nelabvēlīgāks nekā tas, ko... ir labvēlīgāks nekā tas, ko jūs acīmredzot piedāvājat.

Vidēji Eiropā ir nepieciešami 2 procenti balsu. Mēs esam unikāli. Kāpēc jums tas būtu jāgrauj? Es uzskatu, ka šajā gadījumā jūsu, tiesiskuma koalīcijas, piedāvātais priekšlikums nav taisnīgs, jo lielā mērā tas ierobežos tautas iniciatīvas.

Es norādītu jums, ka par virkni jautājumu tik tiešām, kā sacīja Rasnača kungs, nepieciešamo balsu skaitu ir iespējams savākt piecās dienās, bet, jo lielāks ir tas slogs nepieciešamajām balsīm, jo grūtāk ir tās savākt. Un tās aug proporcionāli ģeometriskajā progresijā.

Es aicinu kolēģus vēlreiz apdomāt to visu un nedeklarēt, ka tagad vara pieņemt normatīvos aktus likumos būs tikai Saeimai, un es aicinu atbalstīt „Saskaņas Centra" ierosinājumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Sergejam Dolgopolovam.

S.Dolgopolovs (SC).

Cienījamie kolēģi! Trīs lietas. Pirmā lieta, lai arī kādi argumenti būtu šeit izskanējuši, ir tā, ka reāli... reāli tas ir *de facto* un *de iure* cilvēktiesību ierobežojums. Punkts viens.

Punkts divi. Jāsaka, ka šeit Judina kungs izteica brīnišķīgu domu, ka pievilcīga ideja noteikti radīs tik lielu un adekvātu atbalstu, ka 150, 200 vai 300 tūkstoši - tās ir pupu mizas.

Ir tikai viena ideja, kas var izsaukt šāda veida lielu piekrišanu un pievilcību, ko pierādīja jau arī prakse, - tā ir Saeimas atlaišana. Loģiski spriežot, šinī gadījumā arī varētu attiecināt to lielo normu uz šo jautājumu ierosināšanu.

Un pēdējais. Frančiem ir labs teiciens: „Kas maksā, tas pasūta mūziku." Līdz šodienai par šīs demokrātijas - labas vai sliktas - izpausmi maksāja lielā mērā valsts. Pie jaunās situācijas - kas maksās par šo demokrātijas izpausmi? Tas ir jautājums Nr.1, uz ko ar esošo likuma redakciju diemžēl atbildes nav.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu.

Vai komisijas vārdā Čepānes kundze vēlas ko piebilst?

Lūdzu zvanu! Balsosim par 11. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 28, pret - 49, atturas - 9. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 12. - satiksmes ministra Roņa kunga priekšlikums. Tas ir saistīts ar šo kvalificēto autentifikāciju un drošu elektronisko parakstu. Komisijas sēdē šādā redakcijā tas netika atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

I.Čepāne. 13. - Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!"-„Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcijas priekšlikums. Ir daļēji atbalstīts un ir iekļauts 15. - Juridiskās komisijas priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

I.Čepāne. 14. - Judina kunga priekšlikums. Tas komisijā neguva atbalstu sakarā ar to, ka komisija šaubījās par drošu šo elektronisko parakstu vākšanu.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

I.Čepāne. 15. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātei Irinai Cvetkovai.

I.Cvetkova (SC).

Godātie kolēģi! „Saskaņas Centrs" piedāvā (līdzīgi kā Eiropas pilsoņu iniciatīvā) izmantot tiešsaistes parakstu vākšanas sistēmu, tātad vākt parakstus elektroniski. Tas ir iekļauts mūsu iesniegtajā priekšlikumā - 16.priekšlikumā.

Šis likumprojekts paredz ieviest elektroniskās parakstīšanās sistēmu, bet tikai attiecībā uz Eiropas iniciatīvām. Eiropas Komisija ir izstrādājusi atvērtā koda parakstu vākšanas programmu, definējusi prasības pašu izstrādātajām programmām. Latvija ir noteikusi institūciju, kas izsniedz drošības sertifikātus. Kāpēc tad nacionālām parakstu vākšanām mēs nevaram izmantot jau gatavu normatīvo, tehnisko un institucionālo sistēmu? Tas liecina tikai par vienu: koalīcijas vienīgais mērķis ir tautas tiesību ierobežošana. Jā! Mums pārejas noteikumos... piedāvātajos priekšlikumos ir atruna par to, ka šī kārtība stāsies spēkā 2015.gadā. Bet kā mēs varam būt pārliecināti, ka tas notiks un tiks izpildīts? Mums ir piedāvāts palielināt parakstu slieksni apmaiņā pret solījumiem nākotnē izstrādāt kompensējošus mehānismus. Manuprāt, kamēr nav izstrādāta demokrātiskiem standartiem atbilstoša parakstu vākšanas sistēma, nav pieļaujams palielināt arī parakstu slieksni. Tas ir pretrunā ar tautvaldības principu.

Tiešām, ar šādām iniciatīvām tiks izveidots unikāls Latvijas demokrātijas modelis. Koalīcijas piedāvājums ne tikai būtiski sašaurinās tautas spēju ietekmēt valsts politiskos procesus; tas liecina par vēlmi norobežoties no tautas.

Nākas secināt, ka koalīcija soli pa solim izveido priekšnoteikumus policejiskas valsts izveidošanai, kad vara stingri kontrolēs tautas sociālo, ekonomisko un politisko dzīvi. Visnotaļ koalīciju mentāli neatlaiž tā pagātne, kas mūsu tautai sagādāja tik nopietnas mokas.

Es aicinu neatbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Inesei Lībiņai-Egnerei.

I.Lībiņa-Egnere (RP).

Godātie kolēģi! Es saistībā ar iepriekšējiem priekšlikumiem par šo pantu un šobrīd izskatāmo Juridiskās komisijas izstrādāto šā panta redakciju esmu dzirdējusi tik daudz spārnotu izteicienu un tādu ļoti interesantu debatēšanas kultūru, ka es tomēr uzskatu par savu pienākumu skaidrot, ko mēs lēmām Juridiskajā komisijā un kas tik tiešām ir noteikts šajā redakcijā, par kuru šobrīd notiek debates.

Pirmais jautājums ir mūsu Satversmē nostiprinātās vēlētāju tiesības iniciēt likumprojekta izskatīšanu un pieņemšanu referendumā, kas ir spilgts demokrātijas piemērs. Jā, tas ir spilgts demokrātijas piemērs, un esmu lepna, ka mums Satversmē ir šāds instruments un ka mēs strādājam pie tā, lai šo instrumentu vēl vairāk modernizētu, uzlabotu un tas tik tiešām sasniegtu tam noteikto mērķi. Un, proti, šobrīd 10 tūkstošus parakstu savācot pie notāra, valsts, manuprāt, tādā ļoti nemūsdienīgā veidā, es pat teiktu tādā arhaiskā veidā, pēc tam skolās un kultūras namos, cilvēkiem ar pasēm nākot, tās apzīmogojot un ieliekot tajās spiedogu par to, ka viņi ir par kaut ko parakstījušies, liek savākt šo atlikušo daļu.

Jā, jums ir taisnība - tas tiek finansēts no valsts budžeta, bet sakiet, lūdzu, kādēļ jūs uzskatāt, ka šis Juridiskās komisijas piedāvātais priekšlikums nozīmē, ka valsts nenodrošinās platformu, mūsdienīgu platformu, kur šos parakstus savākt? Ja jūs rūpīgi izlasītu šo priekšlikumu, jūs redzētu, ka šie paraksti būs iespējami... tos būs iespējams vākt valsts un pašvaldību portālā *www.latvija.lv*. Šis portāls tiek finansēts no valsts budžeta, tādējādi valsts nebūt neatstāj visu uz parakstu vācēju pleciem.

Vēl vairāk! Atšķirībā no Zaļo un Zemnieku savienības iesniegtajiem priekšlikumiem par to, ka runa būs tikai un vienīgi par tik tiešām, nu, ļoti šauram lokam šobrīd pieejamo elektroniski drošo parakstu, šeit, šajā redakcijā, šādas prasības nav. Tādējādi ir pietiekoši ilgs, samērīgs laiks, lai atrastu efektīvāko risinājumu, kā šajā valsts finansētajā portālā ar mūsdienīgām metodēm savākt šo cilvēku vēlmi par konkrēto likumprojektu - rīkot vai nerīkot referendumu.

Un, manuprāt, tas ir pats svarīgākais, ka mēs vēlamies šo savu spilgto demokrātijas institūtu padarīt lietojamu, padarīt saprotamu un atteikties, manuprāt, no šīm arhaiskajām metodēm, kā tas notiek šobrīd skolās un kultūras namos, lietojot pases un

spiedogus. Un man tiešām būtu ļoti liels gandarījums, ja mēs šodien atbalstītu Juridiskajā komisijā izstrādāto redakciju. Un arī turpmākajā darba kārtībā jums būs jautājums par vēlētāju reģistru. Lai arī tad, kad šie paši vēlētāji iet un jau balso pašā referendumā, lai arī tad būtu vēlētāju reģistrs un nebūtu jāiet ar pasēm un ar spiedogiem nebūtu jāapzīmogo cilvēki par to, vai viņi piedalās vai nepiedalās referendumos.

Es aicinu atbalstīt šo Juridiskās komisijas izstrādāto, manuprāt, tiešām ļoti labo redakciju.

Paldies. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds Danai Reizniecei-Ozolai.

D.Reizniece-Ozola (ZZS).

Es vēlos piebilst, kas ir tie fakti, kuri tiešām rada bažas, vai līdz 2015.gada sākumam tiks izveidota atbilstoša elektroniskā sistēma, pat ja šobrīd jau ir portāls *www.latvija.lv*, kurā ir nepieciešams izveidot atsevišķu - šim mērķim domātu - sistēmu. Tas prasīs gan finansējumu valstij *(No zāles dep. A.Judins: „Vienreiz!")*, gan arī pēc tam prasīs uzturēšanas līdzekļus un cilvēku resursus. Bet tas nebūs lēti.

Un nu daži piemēri. Elektroniskās identifikācijas kartes, par kurām mēs šodien tik ļoti priecājamies un par kurām arī atzinīgi izteicās Ilvesa kungs, kad bija Latvijā, uzsverot, ka tas ir ļoti svarīgs jautājums, kas jau sen bija jāsakārto. Tās Latvijā mēs nevarējām ieviest no 2006.gada. Par elektroniskajām vēlēšanām mēs runājam vismaz jau no 2007. vai 2008.gada. Cik gadu ir pagājuši tādiem svarīgiem jautājumiem un kas liek domāt, ka ar šo elektroniskās parakstu vākšanas sistēmu mums veiksies labāk? Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu. Vai komisijas vārdā Čepānes kundze vēlas ko piebilst?

I.Čepāne. Kolēģi, komisijas vārdā es lūdzu atbalstīt šo priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 15. - Juridiskās komisijas izstrādāto un atbalstīto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 54, pret - 36, atturas - nav. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Paldies, kolēģi!

16. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas priekšlikums. Tas ir atbalstīts daļēji un jau iekļauts iepriekš nobalsotajā 15.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu par 16. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas priekšlikumu. Lūdzu zvanu! Balsosim par 16. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 24, pret - 51, atturas - 12. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. 17. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules priekšlikums. Tas nav atbalstīts, un es, ņemot vērā iepriekšējos balsojumus, aicinu jūs pievērst uzmanību ceturtajai daļai... Tātad es aicinu arī šo priekšlikumu neatbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu. Lūdzu zvanu! Balsosim par 17. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 11, pret - 51, atturas - 20. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. 18. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas priekšlikums. Tas komisijā neguva atbalstu, jo šo kārtību grib atstāt joprojām pa vecam. Manuprāt, tas arī, ņemot vērā iepriekšējos balsojumus, nav jāatbalsta Saeimai.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu. Lūdzu zvanu! Balsosim par 18. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 36, pret - 53, atturas - nav. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. 19. - Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!"-„Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts - salīdzinājumā ar iepriekšējo redakciju. Komisijā ņēmām vērā citu valstu praksi, kā šāda lieta tiek noteikta. Kā mēs arī noskaidrojām, nevar ikviens, kam ienāk prātā, ierosināt likumu grozījumus vai Satversmes grozījumu projektus. Šis priekšlikums komisijā guva atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 20. - Zatlera Reformu partijas frakcijas priekšlikums. Tas ir daļēji atbalstīts un, kā jūs redzat, ir iekļauts 23.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. 21. - deputātes Čepānes priekšlikums, kas zināmā mērā saīsina šo procedūru. Šajā gadījumā, piešķirot Centrālajai vēlēšanu komisijai tiesības izvērtēt likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu, lai tas saskaņā ar Satversmi būtu pēc formas un satura atbilstīgs, šeit tika samazināts šis dienu skaits. Komisijā šis priekšlikums tika atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 22. - deputātes Čepānes priekšlikums. Tas arī tika atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Un 23. - Juridiskās komisijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam.

A.Elksniņš (SC).

Godājamie kolēģi! Juridiskā komisija aicina atbalstīt šādu redakciju: „Parakstu vākšanai par likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu izveido iniciatīvas grupu." Un tad tiek uzskaitīti apstākļi, pie kādiem var pastāvēt šī iniciatīvas grupa, un tiek norādīts, kādus lēmumus pieņem Centrālā vēlēšanu komisija. Un tā tālāk.

Būtībā, turpinot debates attiecībā uz iepriekšējiem jautājumiem, ko mēs ar kolēģiem esam norādījuši, ir jāmin virkne formālu argumentu, formālu iemeslu, kurus... Saeima pašreiz uzskata, ka ir jārada attiecībā uz tautas nobalsošanas iniciatīvu un attiecībā uz likumdošanas iniciatīvām... Tas nozīmē, ka Centrālā vēlēšanu komisija, piemēram, pieņem lēmumu reģistrēt likumprojektu, nosaka termiņu iesniegumā un likumprojektā vai Satversmes grozījuma projektā konstatēto trūkumu novēršanai, atsaka likumprojekta vai Satversmes grozījuma projekta reģistrāciju, atsaka likumprojekta vai Satversmes grozījuma projekta reģistrāciju, ja iniciatīvas grupa neatbilst, ja Satversmes grozījuma projekts pēc formas vai satura nav pilnībā izstrādāts.

Ko es gribu ar to visu pateikt? Ir runa ne tikai par samazināšanu, bet arī par formālas procedūras ieviešanu, kura lielā mērā sabiedrībai aktuālus jautājumus, ieviešot šo formālo procesuālo procedūru, pagarinās uz ilgāku laiku, mazinās sabiedrības vēlmi un aktivitāti piedalīties attiecīgajā iniciatīvā, kā arī formāli, ar politiski ne neatkarīgas Centrālās vēlēšanu komisijas rokām, izmantojot to, varēs pieņemt virkni lēmumu pēc tā, ka, piemēram, projektam nav atbilstoša forma vai, piemēram, nav kaut kādā apjomā atbilstošs saturs.

Līdz ar to, godājamie kolēģi, es aicinu vēlreiz pārdomāt šo iniciējumu. Un nav jau runa tikai par būtību. Ir runa arī par procesuāliem šķēršļiem, ko acīmredzot Čepānes kundze tagad izskaidros.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Kolēģi un Elksniņa kungs! Es patiešām izskaidrošu.

Jūs parasti mēdzat atsaukties uz Satversmes tēviem, un jūs kā jurists varat sameklēt tepat lejā, bibliotēkā, žurnāla „Jurists" 1928.gada 5.numuru, kuru atrada viens no Centrālās vēlēšanu komisijas locekļiem, kā arī Juridiskā biroja vadītājs un kurā viens no spēcīgākajiem teorētiķiem un arī Satversmes tēviem - Dišlers - ir teicis šādus vārdus saistībā ar jūsu šaubām. Protams, arī tajā laikā šajā procesuālajā likumā nebija norādītas Centrālās vēlēšanu komisijas tiesības pārbaudīt, vai Satversmes prasības, likuma projekts vai Satversmes grozījumu projekts pēc formas un satura ir līdz galam izstrādāts. Tik un tā šādas tiesības Centrālajai vēlēšanu komisijai bija. Un, Elksniņa kungs, Centrālā vēlēšanu komisija to pat ir darījusi!

Un ko saka Dišlera kungs? Dišlera kungs saka, ka Centrālā vēlēšanu komisija nav vis tīri tehnisks darba birojs vai starpniecības iestāde, kura katru iesniegto projektu tīri mehāniski virza tālāk, bet tā gan ir augstākā vadošā iestāde, kurai stingri jālūkojas uz to, lai visi uz Saeimas vēlēšanām, likumu ierosināšanu no tautas un uz tautas nobalsošanu attiecošamies likumi tiktu pareizi lietoti un izpildīti.

Es ļoti labi saprotu opozīcijas bažas, ņemot vērā... skatoties tieši šo referenduma procesa vēsturisko attīstību. Es redzu, ka jūs apmierina tāda kārtība, ka šodien Latvijā likumprojektus un Satversmes grozījumu projektu var ierosināt jebkurš caurbraucējs, ka to var ierosināt... šos likumprojektus var ierosināt personas ar sliktu reputāciju, ka to var izdarīt nepilsoņi. Līdz ar to es saprotu, ka jums nepatīk, ka Centrālā vēlēšanu komisija, pieaicinot nepieciešamības gadījumā atzītus ekspertus, kā arī savulaik Dišlers par to ir rakstījis, varētu lemt, vai šis likumprojekts vai Satversmes grozījumu projekts ir līdz galam izstrādāts, jo mums ir bijusi arī tāda pieredze, ka nodotie... izstrādātie likumprojekti ir saturējuši kolīziju. Par to mēs jau pagājušajā reizē runājām. Ir jābūt kādai institūcijai, kas to darītu. Nu, nevar būt tāda situācija, ka valsts iztērē tik lielus līdzekļus, beigu beigās likumprojekts vai Satversmes grozījumu projekts tiek pieņemts un tikai tad Satversmes tiesa pasaka attiecībā uz likumprojektiem, ka tie neatbilst Satversmei, ka tie nav pilnīgi un līdz galam izstrādāti.

Es lūdzu atbalstīt Juridiskās komisijas priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātam Andrejam Elksniņam, otro reizi.

A.Elksniņš (SC).

Nu, jā, diez vai Čepānes kundze var pateikt to, ko mēs domājam, jo tas ir kaut kas tāds ezotērisks lielā mērā... *(No zāles dep. A.Bērziņš: „Ko Dišlers teica par šo jautājumu?")* Jā, bet atgriežoties pie Dišlera, diez vai Dišlers pirms 90 gadiem ir vērtējis manas šaubas par šodienu, to, ko es saku. Diez vai Dišlers pirms 90 gadiem zināja arī to, ka jūs te tādi būsiet un jūs tur tā izrīkosieties ar to mūsu demokrātiju.

Bet būtība ir sekojoša. Es esmu lasījis gan Saeimas, gan Satversmes sapulces stenogrammas...

Būtība ir tāda: virknē postpadomju valstu jeb bijušās Padomju Savienības valstu tika pieņemtas jaunas konstitūcijas, bet Latvija principā ir izņēmums, jo Latvijā jauna Satversme netika pieņemta. Tātad arī jautājums par tautas iniciatīvām un par tautas nobalsošanām netika no jauna risināts. Līdz ar to tās problēmas pašreiz pastāv un to dēļ Čepānes kundze tik stipri uztraucas.

Būtība ir sekojoša. Demonstrējot savus argumentus, Čepānes kundze, mūsu visu kolēģe, beidzot tik tiešām ir nonākusi līdz tai īstenībai: līdzekļi un nauda - tas ir tas pamats, lai neatbalstītu šo iniciatīvu.

Es aicinu Latvijas valstij nebūt tik taupīgai, tik alkatīgai pēc naudas, lai ierobežotu likumdošanas iniciatīvas.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu. Vai komisijas vārdā Čepānes kundze ko vēlas piebilst?

I.Čepāne. Komisijas vārdā es aicinu atbalstīt šo priekšlikumu. Komisija arī secināja, ka, lai varētu šo likuma normu izstrādāt, mums ir jāveic arī vēsturiskā interpretācija.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 23. - Juridiskās komisijas sagatavoto un atbalstīto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 46, pret - 31, atturas - 1. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 24., tas ir deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules priekšlikums izslēgt 23.[1] pantu. Tas komisijā atbalstu neguva. *(Starpsauciens: „Balsot!")*

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 24. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 35, pret - 48, atturas - nav. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. 25. - Elksniņa kunga un Cvetkovas kundzes priekšlikums, kas ir tieši tāds pats. Tas komisijā atbalstu neguva. *(Starpsauciens: „Balsot!")*

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 25. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 31, pret - 49, atturas - nav. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. 26. - deputātes Čepānes priekšlikums. Tas ir vērsts uz Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumu pārsūdzēšanas procesa saīsināšanu. Tas komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Tāds pats ir 27. - Zatlera Reformu partijas frakcijas priekšlikums. Arī tas ir atbalstīts un iekļauts 29.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. 28. - Zatlera Reformu partijas frakcijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts un arī iekļauts 29.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. Līdz ar to 29.priekšlikums ir tapis šādā redakcijā, kā jūs redzat. Komisija ir atbalstījusi.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 30. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules priekšlikums - izslēgt 24.pantu. Komisijā neguva atbalstu. *(Starpsauciens: „Balsot!")*

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 30. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 32, pret - 52, atturas - nav. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Tieši tāds pats ir 31.priekšlikums, ko ir iesnieguši deputāti Elksniņš un Cvetkova, kas arī komisijā neguva atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

I.Čepāne. 32. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules priekšlikums - izslēgt likumprojekta 25.pantu. Tas neguva atbalstu. *(Starpsauciens: „Balsot!")*

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 32. - deputātu Reiznieces-Ozolas, Seržanta un Grigules iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 28, pret - 52, atturas - nav. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 33. - tieši analogs priekšlikums, kas nācis no deputātiem Elksniņa kunga un Cvetkovas kundzes. Arī tas komisijā atbalstu neguva.

Sēdes vadītāja. Deputāti neiebilst.

I.Čepāne. 34. ir Juridiskās komisijas priekšlikums - izslēgt 25.panta trešo daļu. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 35. ir Čepānes priekšlikums saistībā ar Satversmes tiesas kompetenci un paredz izslēgt $25.^{1}$ pantu. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Tieši tāds pats ir 36.priekšlikums - Zatlera Reformu partijas frakcijas priekšlikums. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Un tieši tāds pats ir deputātu Elksniņa un Cvetkovas priekšlikums, kas arī ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 38. ir deputāta Zaķa priekšlikums, kas ir daļēji atbalstīts un ietverts 40.priekšlikumā, kas attiecas uz pārejas noteikumiem.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt... Balsojumu? Deputāti lūdz balsojumu par 38.priekšlikumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 38. - deputāta Dzintara Zaķa iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 6, pret - 76, atturas - 4.
Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 39. - deputātu Elksniņa un Cvetkovas priekšlikums. Ir atbalstīts daļēji un iekļauts 40.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. 40. ir Juridiskās komisijas priekšlikums, kas ir guvis atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu par 40. - Juridiskās komisijas atbalstīto priekšlikumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 40. - Juridiskās komisijas priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 50, pret - 31, atturas - nav.
Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 41. - deputāta Zaķa priekšlikums, kas ir atbalstīts daļēji un paredz izslēgt $25.^3$ pantu, bet, ņemot vērā pašreizējo šā likumprojekta sistēmu, komisijas vārdā es lūdzu šo priekšlikumu, ja jūs pieprasāt balsojumu, neatbalstīt.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt komisijas vērtējumam.

I.Čepāne. Nākošais ir 42. - Juridiskās komisijas priekšlikums, kas ir guvis atbalstu.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 43. ir deputāta Zaķa priekšlikums. Tas ir daļēji atbalstīts un paredz izslēgt $25.^4$ pantu.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. 44. ir Juridiskās komisijas priekšlikums, kas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta... Deputāti lūdz balsojumu.
Lūdzu zvanu! Balsosim par 44. - Juridiskās komisijas priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 51, pret - 33, atturas - nav.
Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Nākošais ir 45. - Juridiskās komisijas priekšlikums, ko varētu raksturot kā tehniska rakstura priekšlikumu. Tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Nākošais ir 46. - arī tehniska rakstura priekšlikums. Nāk no Juridiskās komisijas un ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 47. ir deputātu Elksniņa un Cvetkovas priekšlikums, kas paredz izslēgt 14.pantu attiecībā uz aģitāciju pirms tautas nobalsošanas, aģitāciju par likuma ierosināšanu un aģitāciju par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu. Tas komisijā nav atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.
Lūdzu zvanu! Balsosim par 47. - deputātu Andreja Elksniņa un Irinas Cvetkovas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 21, pret - 62, atturas - 1.
Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Savukārt 48. ir Juridiskās komisijas priekšlikums, kas, salīdzinot ar otro lasījumu, zināmā mērā ir papildināts, un komisija to ir atbalstījusi.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Tālāk. Mēs esam tikuši līdz 49.priekšlikumam - līdz pārejas noteikumiem. Un šeit Juridiskā komisija piedāvā izslēgt pārejas noteikumu papildināšanu ar 2.punktu. Tas komisijā ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. 50. - Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!"-„Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcijas priekšlikums. Ir daļēji atbalstīts, iekļauts 54.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu par 50.priekšlikumu.
Lūdzu zvanu! Balsosim par 50. - Nacionālās apvienības „Visu Latvijai!"-„Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcijas iesniegto priekšlikumu!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 16, pret - 55, atturas - 12.
Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. 51. - deputāta Zaķa priekšlikums. Tas ir daļēji atbalstīts, bet, kā jūs redzat, tehniski noformējot, tas ir iekļauts 54.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti lūdz balsojumu.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 51. - deputāta Dzintara Zaķa iesniegto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - neviens, pret - 84, atturas - 3. Priekšlikums nav atbalstīts.

I.Čepāne. Līdzīgi ir ar 52.priekšlikumu, kas ir no Zatlera Reformu partijas frakcijas. Tas arī ir atbalstīts daļēji un iekļauts 54.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. 53. - šīs pašas partijas priekšlikums. Ir atbalstīts daļēji un iekļauts 54.priekšlikumā.

Sēdes vadītāja. Deputāti piekrīt.

I.Čepāne. Nu un tagad mēs esam tikuši līdz 54.priekšlikumam, kas ir Juridiskās komisijas priekšlikums un kas, kā es jau iepriekš teicu, paredz... šī jaunā kārtība paredz noteikt pārejas periodu, paredz tiesisko paļāvību. Tas ir samērīgs, pēc Juridiskās komisijas domām, un Juridiskā komisija to ir atbalstījusi.

Sēdes vadītāja. Uzsākam debates.

Vārds deputātam Ingmāram Līdakam.

I.Līdaka (ZZS).

Cienījamie kolēģi! Kur mēs esam tagad nonākuši? Mēs esam nonākuši pie tā, ka līdz 2015.gada 1.janvārim joprojām būs spēkā līdzšinējā kārtība, kā var ierosināt sabiedrība referendumu. Atgādināšu, ka ZZS priekšlikums, kuru jūs noraidījāt, paredzēja tomēr jau pavisam drīzā laikā noteikt šos griestus parakstiem - 30 tūkstošus.

Varu brīdināt, ka 2014.gads būs priekšvēlēšanu gads, un atkal mēs redzēsim zili zaļus brīnumus... Droši vien jautājumus par pilsonību, valodu, marta datumiem un maija datumiem, un ko tik vēl... varētu arī neieraudzīt tieši kā priekšlikumus... nu, referendumam.

Jau pašā debašu sākumā Čepānes kundze uzskaitīja trīs atvieglojumus parakstu vākšanā, kas paredzami ar 2015.gadu. Un atgādināšu, ka ZZS atkal minēja savācamo parakstu skaitu, kurš ir akurāt trīsreiz lielāks nekā līdzšinējais. Es domāju, ka ļoti samērīgi būtu bijis atbalstīt ZZS priekšlikumu par 30 tūkstošu parakstu vākšanu.

Judina kungs savukārt te gauži raudāja par naudas šķērdēšanu referendumos, bet nu līdz šim viņš nav vēlējies atbalstīt pretvalstisku referendumu rīkošanas aizliegumu un nevēlas arī atbalstīt tūlītēju provokatīvu un tikai šauram ļaužu lokam atbalstāmu referendumu rīkošanu.

Es patiesībā aicinu visdrīzākajā laikā tomēr atgriezties pie šī likuma izmaiņām un paredzēt - vismaz jau nu ar 2013.gada sākumu - tomēr palielināt to parakstu skaitu, kas jāsavāc, lai rosinātu referendumu. Pretējā gadījumā 2014.gads mums var izvērsties ļoti, ļoti interesants.

Un varbūt dažas... Šeit bija piezīmes par ZZS attieksmi attiecībā uz šo finansējuma kontroli referendumam. Es domāju, ka mēs ar savu atbalstu šiem punktiem esam pierādījuši to, ka šai likuma izmaiņu daļai mēs pilnībā piekrītam, bet nekādi nevaram piekrist tam, ka šīs izmaiņas stātos spēkā tikai 2015.gadā. *(Aplausi.)*

Sēdes vadītāja. Paldies.

Vārds deputātei Ilmai Čepānei.

I.Čepāne (VIENOTĪBA).

Godātie kolēģi no Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas un Līdakas kungs! Man ir ļoti žēl, ka jūs neesat sapratuši *(No zāles dep. A.Bērziņš: „Kur mēs tik glupi?")*, ka līdzšinējā kārtība ir spēkā tikai attiecībā uz parakstu vākšanas procedūru. Ir pavisam jauna kārtība! Ir noteiktas pilnvaras Centrālajai vēlēšanu komisijai un pēc tam sekojošajai procedūrai. Ir noteikta pavisam jauna kārtība, kā jūs pats minējāt, aģitācijas kontrolei. Es domāju, ka tas ir ļoti samērīgi, un sabiedrībā šodien, ņemot vērā to, kas iepriekš ir noticis, šī referendumu politika, kāda tā līdz šim ir bijusi, nav populāra.

Es nezinu, vai jūs kāds, kolēģi, dzirdējāt, ko teica Igaunijas prezidents, atbraucis Latvijā. Ko viņš teica? Kad viņam jautāja par referendumu, viņš teica, ka, pastāvot noteiktai politiskajai situācijai, nav lielāku briesmu par referendumiem, kas varētu destabilizēt politisko situāciju. To teica Igaunijas prezidents!

Un nobeigumā es, kolēģi, gribētu no savas puses teikt: lūdzu, nemaldināsim sabiedrību! Es domāju, ka pēc šiem gadiem šī referenduma ideja būs daudz vieglāk realizējama nekā šodien. Un es vēlreiz... Es nezinu, bet, manuprāt, daži no kolēģiem mēģina izmantot jau otrajam lasījumam sagatavotās visas tās runas, absolūti neredzot, kas šeit ir noticis. Un, proti, ka šajā laikā - līdz 2015.gadam -, manuprāt, sabiedrība arī neatbalstīs. Es esmu tagad dzirdējusi zālē, ka tiekot vākti paraksti, lai šo referendumu likumu neizsludinātu. Vai jūs esat pārliecināti, ka sabiedrība to atbalstīs referendumā? Es domāju, ka nekad to neatbalstīs, jo pašreiz referendumi ir pārvērsti... atsevišķos gadījumos ir pārvērsta referendumu jēga, manuprāt, - to es saku personīgi -, un tie vairs nesasniedz savu mērķi. Referenduma jēga ir pilnīgi kaut kāda cita. Referenduma jēga ir pārvērsta, lai politiķi varētu izrādīties un lai varētu destabilizēt situāciju.

Un es lūdzu tātad atbalstīt šo Juridiskās komisijas 54.priekšlikumu.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Debates slēdzu. Vai komisijas vārdā ir vēl kas piebilstams?

I.Čepāne. Komisijas vārdā es lūdzu atbalstīt.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par 54. - atbildīgās komisijas sagatavoto priekšlikumu! Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 50, pret un atturas - nav. Priekšlikums atbalstīts.

I.Čepāne. Paldies.

Pēdējais ir Juridiskās komisijas priekšlikums. Ņemot vērā to, ka ieilga šī likumprojekta izstrādāšana, un, kā jau kolēģi teica, vairāk nekā 20 sēdes ir bijušas, līdz ar to ir nolemts

izslēgt nosacījumu par likuma stāšanos spēkā, paredzot, ka likums stājas spēkā parastajā kārtībā. Komisijā tas ir atbalstīts.

Sēdes vadītāja. Deputāti atbalsta.

I.Čepāne. Paldies, godātie kolēģi!

Es aicinu likumprojektu atbalstīt trešajā lasījumā. Un, ņemot vērā to, ka tika ieguldīts ārkārtīgi liels darbs no Juridiskās komisijas deputātu puses, arī es gribu izteikt ārkārtīgi lielu pateicību Juridiskā biroja vadītājam Kusiņa kungam, komisijas konsultantēm un arī Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta direktorei Mertenes kundzei par sniegto palīdzību. Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Lūdzu zvanu! Balsosim par likumprojekta „Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”” atbalstīšanu trešajā lasījumā!
Lūdzu balsošanas režīmu! Lūdzu rezultātu! Par - 52, pret - 39, atturas - nav.
Likums pieņemts.

Ir saņemts deputātes Grigules iesniegums ar lūgumu pēc balsojuma dot viņai vārdu paziņojumam par balsošanas motīviem par likumprojektu „Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu””.

Lūdzu, vārds deputātei Ivetai Grigulei!

I.Grigule (ZZS).

Godātie kolēģi! Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas vārdā es gribu paziņot, ka mūsu frakcija nobalsoja „pret” šo likumprojektu tikai tādēļ, ka ir nesamērīgi paaugstināts šis referenduma ierosināšanas slieksnis. Tas nav demokrātiski, un tas būtiski ierobežo Latvijas pilsoņu tiesības un iespējas piedalīties sabiedriskos procesos. Mēs esam savākuši parakstus un aicināsim Valsts prezidentu šo likumprojektu neizsludināt, bet atgriezt Saeimai otrreizējai caurlūkošanai. Un es ļoti ceru, ka Valsts prezidenta kungs dos iespēju koalīcijai saglabāt seju un labot savas kļūdas.

Paldies visiem, kas ir ieguldījuši milzīgu darbu, bet vēl nedaudz darba netraucēs, un, ja Saeima arī otrreiz nelabos savas kļūdas, nu tad ir arī vēl atlikuši citi līdzekļi opozīcijas rīcībā, lai tomēr jautātu padomu tautai.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.